

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2022/049 van:

de heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de Volte 1D, onderdeel van De Woenselse Poort, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 5 juli 2022 een klaagschrift, gedateerd op 5 juli 2022, van de heer XXXX, hierna te noemen klager. Dit klaagschrift is namens klager ingediend en ondertekend door mevrouw mr. XXXX, gemachtigde van klager.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen de beslissing van 28 juni 2022 om aan klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken van zijn recht op bewegingsvrijheid in en rondom de accommodatie.

De klachtencommissie ontving op 13 juli 2022 een verweerschrift, gedateerd op 13 juli 2022, van mevrouw XXXX, GZ-psycholoog, hierna te noemen verweerster.

Verweerster heeft zich bij het formuleren van het verweerschrift laten bijstaan door mevrouw mr. XXXX, juriste verbonden aan De Woenselse Poort.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 21 juli 2022. Klager en de juriste van De Woenselse Poort waren hierbij aanwezig. Mevrouw XXXX was aanwezig namens de gemachtigde van klager en de heer XXXX, verpleegkundig specialist GGZ, was aanwezig namens verweerster in verband met haar afwezigheid. Tevens was de heer XXXX bij de mondelinge behandeling van de klacht aanwezig, omdat hij behandelaar is op de afdeling Volte 1D.

De klachtencommissie heeft de klachten via een beeldschermverbinding behandeld. Bovengenoemde personen, alsmede de leden van de klachtencommissie hebben deelgenomen aan de behandeling van de klacht via beeldverbinding.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- de beslissing van 28 juni 2022 om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid in en rondom de accommodatie

3. De feiten

Klager is TBS met dwangverpleging opgelegd op grond van artikel 37a jo. 37b WvSr. Deze maatregel is ingegaan op 22 juni 2021 en geldt tot en met 22 juni 2023. Klager verblijft op de afdeling Volte 1D, onderdeel van De Woenselse Poort.

Op 28 juni 2022 heeft de zorgverantwoordelijke besloten om klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken van zijn recht op bewegingsvrijheid in en rondom de accommodatie, door het innemen van de tuinpas van klager.

De zorgverantwoordelijke van klager heeft aan klager op 28 juni 2022 een brief gezonden waarin zij laat weten dat zij op 28 juni 2022 heeft besloten om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid, wat de motivering van deze beslissing is en hoe de beslissing is voorbereid.

De geneesheer-directeur heeft per brief van 28 juni 2022 aan klager laten weten dat de zorgverantwoordelijke heeft besloten om hem te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid op basis van de voor klager geldende maatregel: TBS met dwangverpleging. In de brief wordt klager gewezen op zijn recht om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie en op de mogelijkheid

om zich te laten bijstaan voor advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon. Ook is klager gewezen op de mogelijkheid dat familieleden en essentiële naasten voor advies en bijstand contact kunnen opnemen met de onafhankelijke familievertrouwenspersoon.

4. Standpunt van klager

Klager geeft aan dat de zorgverantwoordelijke had besloten om zijn tuinpas in te nemen vanwege een conflict dat hij zou hebben gehad met een medecliënt. Klager zou zich provocerend hebben opgesteld en verbaal agressief zijn geweest richting de medecliënt. Klager en de medecliënt zijn toen uit elkaar gehaald, omdat klager niet geluisterd zou hebben naar de gedragsinstructies en door is gegaan met provocerende gedragingen (uitschelden en uitlachen).

Volgens klager is hij niet degene geweest die de situatie heeft laten escaleren. Hij is dus niet de agressor. Hij werd uit het niets geslagen door de medecliënt en klager heeft daarop gereageerd. Ook heeft klager volgens hem wel de instructie van het personeel opgevolgd. Hij moest namelijk de fitnesszaal verlaten en dat heeft hij gedaan. Daarna ging de medecliënt echter door. Hij bedreigde klager met de dood, wilde klager een kopstoot geven en noemde klager een 'kankeraap'. Daarop heeft klager gereageerd met 'je moeder' en heeft de medecliënt uitgelachen.

Klager is van mening dat er in aanloop naar de ordemaatregel onvoldoende stappen zijn gezet om het conflict tussen hem en de medecliënt op te lossen. Volgens hem had de instelling het aandeel van de medecliënt moeten erkennen. Dat is niet gebeurd, waardoor het belang van klager onvoldoende is meegewogen. De beslissing om zijn tuinpas in te nemen is in zijn ogen onredelijk en te ingrijpend, omdat hij in deze dagen ook niet naar therapie en arbeid kon. Daarnaast is de voortduring van de maatregel disproportioneel. Klager geeft aan dat hij de dag na het incident al niet meer boos was, dus dat hij zijn tuinpas toen al terug had kunnen krijgen. Echter, dit heeft uiteindelijk acht dagen geduurd. Hij vindt de inname van de tuinpas oneerlijk.

Klager verzoekt de klachtencommissie om de klacht gegrond te verklaren. Ook verzoekt hij de klachtencommissie om een schadevergoeding toe te kennen.

5. Standpunt van verweerster

Klager is op 27 juni 2022 in de late namiddag in conflict geraakt met een medecliënt waarbij hij zich provocerend heeft opgesteld en verbaal agressief is geweest. Klager heeft niet geluisterd naar de gedragsinstructies, waardoor de situatie is geëscaleerd en medewerkers moesten ingrijpen.

Op 28 juni 2022 heeft de zorgverantwoordelijke een gesprek gevoerd met klager, waaruit bleek dat klager geen eigen aandeel zag in het incident en de veiligheid niet kon garanderen. Daarom is tijdens dit gesprek besloten om de tuinpas van klager in te nemen. Klager diende aan een aantal voorwaarden te voldoen om zijn tuinpas terug te krijgen, namelijk: geen incidenten veroorzaken, geen impulsief gedrag vertonen en zich begeleidbaar opstellen richting het personeel. Daarnaast moest klager een herstelgesprek voeren met de medewerkers van de Boog, wat als noodzakelijk is geacht gezien het gebrek aan eigen aandeel betreffende de situatie. Ook diende hij in gesprek te gaan met de betrokken medecliënt om contact te herstellen en de veiligheid naar elkaar te garanderen.

Verweerster geeft aan dat klager niet openstond voor het herstelgesprek met de medecliënt. Klager heeft meerdere keren aangegeven dat hij de medecliënt de volgende keer op zijn gezicht zal slaan, zodat het behandelteam een echte reden zou hebben om zijn tuinpas in te nemen.

Het innemen van de tuinpas is volgens verweerster de minst ingrijpende maatregel om de veiligheid te waarborgen en te voorkomen dat klager weer in conflict raakt met de betreffende medecliënt. Klager kon nog steeds gebruik maken van de begeleide momenten in de binnentuin, waardoor de maatregel subsidiair, proportioneel en doelmatig is. Ook is verweerster voorafgaand aan de beslissing om klager te beperken in zijn bewegingsvrijheid in gesprek gegaan met klager over het incident en de aanleiding hiertoe. Tijdens dit gesprek heeft verweerster de actuele

gezondheidstoestand van klager gecheckt. Alvorens over te gaan tot het beslissen om klager in zijn bewegingsvrijheid te beperken, heeft verweerster overleg gehad met de afdelingspsychiater.

Op 6 juli 2022 heeft klager in een gesprek met de zorgverantwoordelijke aangegeven dat het gesprek met de medewerkers van de Boog goed is verlopen. Klager erkent dat hij zich niet begeleidbaar heeft opgesteld, instructies niet heeft opgevolgd en de medecliënt heeft uitgescholden en uitgelachen. Klager heeft tevens aangegeven dat hij voortaan anders moet reageren en zich begeleidbaar moet opstellen. Hieruit bleek dat klager de veiligheid kan garanderen, waardoor zijn tuinpas op 8 juli 2022 is teruggegeven. Eerder is dit niet mogelijk gebleken, omdat toen nog niet was voldaan aan de vooraf gestelde voorwaarden om aan klager zijn tuinpas terug te geven.

Verweerster verzoekt de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat klager TBS met dwangverpleging is opgelegd op grond van artikel 37a jo. 37b WvSr. Deze maatregel is ingegaan op 22 juni 2021 en geldt tot en met 22 juni 2023. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis is op grond van artikel 9:1 Wvggz de klachtprocedure van deze wet van toepassing.

Klager klaagt over de beslissing op grond van artikel 9:9 Wvggz om hem verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken van zijn recht op bewegingsvrijheid in en rondom de accommodatie.

Op grond van artikel 10:3 onder x Wvggz kan klager over een beslissing om hem te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klachten van klager te beoordelen.

7. De beoordeling van de klachten

Aan een persoon die met een strafrechtelijke titel is geplaatst in een accommodatie kunnen beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie worden opgelegd. In artikel 9:9 lid 2 Wvggz wordt aangegeven dat de zorgverantwoordelijke dergelijke beperkingen kan opleggen. Dat kan indien:

- a. naar het oordeel van de zorgverantwoordelijke van de uitoefening van het recht op bewegingsvrijheid ernstige nadelige gevolgen moeten worden gevreesd voor de gezondheidstoestand van betrokkene, dan wel,
- b. dit ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals die is beschreven in de huisregels, of ter voorkoming van strafbare feiten noodzakelijk is.

Verder wordt in artikel 9:9 lid 4 Wvggz aangegeven dat voor het opleggen van beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid artikel 8:9 Wvggz van overeenkomstige toepassing is.

De klachtencommissie zal nagaan of bij het nemen van de beslissing om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid, door zijn tuinpas in te nemen, voldaan is aan het bepaalde in artikel 9:9 lid 2 en lid 4 Wvggz.

Op 28 juli 2022 is aan klager een brief overhandigd waarin door de zorgverantwoordelijke van klager wordt medegedeeld dat zij het besluit heeft genomen om hem te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie door de tuinpas van klager in te nemen. In deze brief wordt beschreven dat klager betrokken is geweest bij een conflict met een medecliënt. Dit conflict is dusdanig geëscaleerd dat de in de huisregels beschreven orde en veiligheid binnen de accommodatie verstoord werd. In de huisregels van De Woenselse Poort is dat als volgt omschreven:

”Iedereen mag verwachten dat we respectvol met elkaar omgaan en geen overlast veroorzaken. Wanneer er toch problemen in de omgang ontstaan zal het behandelteam u ondersteunen om dit samen met u en uw medecliënten te bespreken en op te lossen. Bij strafbare feiten doen wij aangifte. Ten behoeve van uw veiligheid maken we op het terrein van De Woenselse Poort, op Landgoed De Grote Beek en in de gebouwen van GGzE gebruik van camera’s. We wijzen u erop dat in het kader van strafbare feiten camerabeelden kunnen worden overhandigd aan het OM en/of de politie. Voor door u veroorzaakte schade wordt u aansprakelijk gesteld.”

De klachtencommissie is van oordeel dat inderdaad sprake is geweest van een verstoring van de orde en de veiligheid binnen de accommodatie, zoals die in de huisregels is beschreven. De beperking van het recht op bewegingsvrijheid is aan klager opgelegd om herhaling daarvan te voorkomen.

Door klager wordt niet ontkend dat hij op 27 juni 2022 betrokken is geweest bij het conflict met een medecliënt waaraan in de brief van 28 juni 2022 wordt gerefereerd. Klager is van mening dat hij niet de veroorzaker van het conflict was en de daarop volgende escalatie. In zijn ogen had gekeken moeten worden naar het aandeel daarin van de medecliënt. De medecliënt is in de ogen van klager degene aan wie de hele situatie verweten moet worden. Daarom had de beslissing om zijn tuinpas in te nemen niet genomen mogen worden.

De klachtencommissie is van oordeel dat in de brief van 28 juni 2022, en ook in de aan de klachtencommissie overgelegde rapportage, voldoende duidelijk wordt gemaakt wat het aandeel van klager in de gang van zaken van het conflict met de medecliënt is geweest. Duidelijk is dat klager, anders dan hij stelt, niet uitsluitend het slachtoffer is geweest van agressie van de medecliënt. Klager is, nadat hij en de medecliënt door het aanwezige personeel uit elkaar waren gehaald, de medecliënt blijven uitdagen door uitschelden en uitlachen. Verder blijkt uit de overgelegde stukken ook dat klager zich na het incident niet, althans onvoldoende, heeft gehouden aan de instructie van het personeel. Ook na het incident heeft klager aangegeven dat hij de medecliënt te lijf zou gaan. Er was daarom voldoende reden om aan te nemen dat klager de orde en de veiligheid binnen de accommodatie ook na het incident zou verstoren. Het was in de ogen van de klachtencommissie terecht dat maatregelen werden getroffen om te voorkomen dat de orde en de veiligheid in de accommodatie door klager zou worden verstoord. Het innemen van de tuinpas van klager was bedoeld om deze mogelijke verstoring te voorkomen. De tuinpas biedt klager de mogelijkheid om op door hemzelf gekozen momenten zelfstandig de binnentuin te betreden. Als klager in bezit zou blijven van zijn tuinpas, was niet te voorkomen dat klager en de medecliënt elkaar op enig moment zouden kunnen tegenkomen of kunnen zien.

Aan klager zijn voorwaarden kenbaar gemaakt om zijn tuinpas weer terug te krijgen. Eén van die voorwaarden was dat hij bereid zou zijn om een constructief gesprek te hebben met de medecliënt over de tussen hen ontstane situatie. Het was aan klager, en ook aan de medecliënt, om mee te werken aan een dergelijk gesprek. Klager was in eerste instantie niet bereid om met de medecliënt in gesprek te gaan. Klager wilde dus zelf niet voldoen aan een belangrijke voorwaarde voor het herkrijgen van zijn tuinpas. Daarmee heeft klager zelf bijgedragen aan het verlengen van de periode waarin hij niet over zijn tuinpas kon beschikken.

Aan klager zijn ook andere voorwaarden gesteld om zijn tuinpas te herkrijgen. Deze voorwaarden waren er op gericht om klager te laten inzien wat zijn eigen invloed was geweest op het ontstaan en laten voortduren van de conflictsituatie. Het verkrijgen van dit inzicht verkleint het risico dat klager nogmaals in conflict raakt en door zijn eigen gedrag aan de escalatie daarvan zal bijdragen. De klachtencommissie vindt de voorwaarden waaraan klager moest voldoen om zijn tuinpas terug te krijgen redelijk.

De klachtencommissie is het niet eens met de opvatting van klager dat onvoldoende zou zijn ingezet in de aanloop naar de ordemaatregelen om het conflict tussen hem en de medecliënt op te lossen. Daarbij had de instelling beter moeten uitzoeken naar wat het aandeel van de medecliënt was en dit ook moeten erkennen.

Het ontgaat de klachtencommissie waaruit zou blijken dat de instelling onvoldoende heeft uitgezocht wat de redenen en de achtergronden waren van het conflict tussen klager en de medecliënt. Evenmin heeft de klachtencommissie redenen om aan te nemen dat de instelling het aandeel van de medecliënt onvoldoende heeft onderkend. In het kader van de behandeling van de klacht van klager is het de instelling niet toegestaan om informatie te geven over de inhoud van gesprekken met de medecliënt over het incident of over eventuele maatregelen die jegens deze medecliënt werden getroffen. Als de instelling dat zou hebben gedaan dan zou zij daarmee de grenzen van haar geheimhoudingsplicht jegens de medecliënt hebben overschreden.

Ten aanzien van de beginselen van effectiviteit, subsidiariteit, proportionaliteit en veiligheid is de klachtencommissie van oordeel dat de beperking van klager in zijn recht op bewegingsvrijheid door zijn tuinpas in te nemen effectief was om herhaling van de mede door hem veroorzaakte verstoring van de orde en de veiligheid binnen de accommodatie te voorkomen. De klachtencommissie meent ook dat de beperking van klager in zijn recht op bewegingsvrijheid de enige mogelijkheid was om de dreigende verstoring van de orde en de veiligheid in de accommodatie te voorkomen, die zou blijven bestaan als klager niet in gesprek zou gaan met de medecliënt om de onderlinge relatie te herstellen en met zijn behandelaars en begeleiders om inzicht te krijgen over zijn eigen aandeel in de ontstane situatie. De beperking van het recht op bewegingsvrijheid van klager was in de ogen van de klachtencommissie ook proportioneel. Het incident tussen klager en de medecliënt was heftig. Zo heftig dat er een VIM-melding van is gedaan. Een tijdelijke beperking van het recht op bewegingsvrijheid van klager woog op tegen de mate waarin de orde en de veiligheid in de accommodatie zou worden verstoord als die beperking niet zou zijn opgelegd. De beperking van klager in zijn recht op bewegingsvrijheid heeft bijgedragen aan de veiligheid en de orde in de accommodatie.

Verder heeft de klachtencommissie vastgesteld dat uit de aan klager overhandigde brief voldoende blijkt dat is voldaan aan hetgeen in het eerste, tweede of derde lid van artikel 8:9 Wvvggz wordt voorgeschreven. De klachtencommissie heeft in de aan haar overgelegde rapportages kunnen terugvinden dat de zorgverantwoordelijke op 28 juni 2022 gesproken heeft met de aan de afdeling verbonden psychiater en vervolgens met klager over de beslissing om hem te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid. Ook wordt beschreven waarom de zorgverantwoordelijke klager in staat acht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake van de beslissing om hem te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid.

De klachtencommissie komt tot het oordeel dat de klacht ongegrond moet worden verklaard.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over:

- de beslissing van 28 juni 2022 om aan klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid in en rondom de accommodatie; **ONGEGROND**

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 21 juli 2022 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXX, voorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, plaatsvervangend secretaris.